

Ámos Imre (1907-1944)

Szentendrei tér festővel,
1937-1938 körül

Olaj, vászon, 85 x 72 cm
Jelezve jobbra lent: Ámos

Proveniencia:

- François Gachot kultúrattasétól került a jelenlegi tulajdonos családjához

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft

Ámos Szentendre szeretete

Ámos Imre 1935-től járt többé-kevésbé rendszeresen Szentendrére. Feleségével, Anna Margittal együtt az 1937-es párizsi útjuk előtt is itt voltak. Amikor csak tehették, kilátogattak Szentendrére, a munkaszolgálatok közötti időket, nyarakat is itt töltötték. Ide vonzotta őket a baráti kör, a közösség, és a város hangulata, a nyugodt munka lehetősége.

A festői városka szerepe az életműben

Szentendre, mint téma 1935-től jelent meg Ámos művein. 1939-ben naplójában így írt: *Gyönyörű kis városka tele készen megkomponált témákkal, öreg, szűk utcácskákkal, régi kapualjak és gyönyörű elhagyatott omladozó templom valami furcsa léghörrel telítik ezt a helyet. Estefelé valószínűtlenül kékeslilás hegyek és rendkívülien szép holdas esték, amikor a hold vakítóan foszforeszkál az ócska templomfalakon. Itteni munkáim mind valami misztikus telítődöttséget kapnak, ha nem is annyit, mint szeretnék.* A *Szentendrei tér festővel* című festmény városkép, a patak partján álló templom, a fehérre meszelt korlát, a fal, a kettős kereszt a város azonosítható, valóságos elemei. A patak partján álló, kezében rajztömböt tartó alak Ámos Imre maga, felismerhető jellegzetes festősapkájáról.

A dekoratív kompozíció egymás mögötti sínsíkokra épül, a formákat azonban nem határolja még olyan erős kontúr, s az ecsetvonások is könnyedebbek, mint a negyvenes évekbeli műveken. A színeket, a kevert tónusokat Ámos, 1937 körüli stílusának megfelelően, kissé tompítva használja. A festék helyenként például az alak arcánál csaknem áttetszően, a színek egymást alig fedve kerülnek egymás fölé. A patakpartot, a teret színes vörös, kék, zöld festékfoltok jelzik a kép előterében, balra lenn. A színesség, a festéknek ez a laza kezelése Ámos képein sokszor a valóságon túli elemek, a fehérén lebegő angyalok, a valóság és a képzelet együttes megjelenítésére szolgál. A kép 1937-38 körül keletkezhetett, a párizsi úthoz időben közel, valószínűleg előtte. A háborúnak, a szorongásnak még nincs nyoma rajta, a patakparton álló festő enyhén félrefordított feje inkább csak álmodozásra, saját vízióira utal. A víz Ámos művészetében az elvagyódás, az élet, a sors jelképe is. A valóságtól való elszakadásnak csupán egyetlen, a kép bal felső részén látható, de csaknem rejtett jele van: az ég felé emelkedő kicsi létra, az eget és a földet összekapcsoló, az ótestamentumra is utaló motívum.

Datálás

A festmény igen közel áll a *Szentendre II.* című képhez, annak szinte párdarabja, amely ugyancsak az 1937-38-as datálást támasztja alá. Hasonló a két kép stílusa, a felülnézetből szerkesztett, rálátásos kompozíció, a motívumok, elsősorban a baloldalon elhelyezett templom. A kép színei, szerkesztése rokon az *Álom a Luxembourg kertben* című képpel is.

T.H.

